

A település főbb adatai

Szűkebb tájegysége a Szigetköz, ennek közepén az ún. Felső-Szigetközben található a község. Az Öreg-Dunától kb. 4 km-re, a Mosoni-Dunától kb. 3 km-re, Mosonmagyaróvártól 16 km-re és a megyeszékhelytől, Győrtől, 28 kilométerre található. A környező települések: északon Püski, Kisbodak és Dunaremete, keleten Lipót, délkeleten Hédervár, délnyugaton **Novákpuszt**a (Kimle településrésze) és Kimle, északnyugaton pedig **Arak** (Halászi településrésze). Sűrűn települt ezen a részen Szigetköz, hiszen a távolság a szomszédos községek között csupán 3–4 km. Fő útvonala az 1401. számú műút.

Az országutat a tatárjárás és a mohácsi vész közötti időszakban létesítették, csupán a hatvanas évek elején aszfaltozták le. A község lakóinak többsége (öslakosok) magyar nemzetiségűek. Azonban ma már néhány horvát, szlovén és német nemzetiségű lakos is él itt. A vallási szempontból is homogén a lakosság, hiszen zömmel római katolikus vallásúak. Az utóbbi 2530 évben házasság, illetve munkahely révén települtek be református, illetve evangélikus vallásúak is. Zsidó vallásúak az 1800-as évek közepétől éltek Darnózselin, egészen 1944–45ig, ekkor ugyanis a németek elhurcolták őket. Darnózseli egy kisebb központja volt a környék zsidó lakosságának, hiszen imaházuk és temetőjük is volt a községben. A temetőt 1883-ban nyitották meg. Az utolsó temetés 1943-ban volt itt.

Darnó és Zseli első írásos említése 1443-ból származik, a hédervári grófi család egyik oklevelében találkozhatunk velük. Akkori elnevezésük: *Darnow* és *Selew, Seli*. E nevek szláv eredetűek, s minden bizonnyal a lakosság foglalkozására utalnak (Darnow: gyep, gyepes, gyepű-telep; Selew: káposztás). Lakói pásztorkodással és káposztatermeléssel foglalkoztak. Géza fejedelem Héder és Wolfger testvéreknek adta szállásbirtokul a Szigetközt, nekik köszönhető a szigetközi települések kialakulása. Darnó és Zseli a 12. században kezdett benépesülni, a 16-17. században az erre portyázó török seregek többször megsarcolták és feldúlták a két falut. A község 1884-ig Pozsony vármegyéhez és a Dunaszerdahelyi járáshoz tartozott. A Rákóczi-szabadságharc idején labancok és kurucok egyformán garázdálkodtak itt. 1809-ben I. Napóleon katonái rekviráltak és felgyújtották mindkét falut. Ennek az időszaknak az emléke a francia katonai emlékmű, melyet 1818-ban emeltek rokonai egy itt meghalt lengyel származású francia tiszt emlékére. 1805-ben emelték az első katolikus oskolaházat a faluban. Az 1860-as években építette a Szent-János kápolnát a Karácsony család. A neoklasszicista stílusú temploma 1930-ban épült. Sokszor pusztítottak árvizek, járványok és tűzvészek errefelé. 1934. január 1-jén Mosondarnó és Zseli egyesüléséből jött létre Darnózseli község. A falu nevezetes szülötte Karácson Mihály, aki a magyar műszaki oktatás úttörője volt, valamint Érsek Imre, tanító.

A környéken Darnózseli rendelkezik a legnagyobb szántóterülettel. 1992-ben az összterület 78,3%-a szántóföld volt. Határa, illetve tájszerkezete a 18. század óta lényegesen nem változott. A lakosság foglalkoztatásának mindenkor markáns meghatározója volt a mezőgazdaság. A község infrastruktúrája jó.

A községből egyformán megközelíthetők a Mosoni-Duna és az Öreg-Duna horgász- és kirándulóhelyei. Idegenforgalmi szempontból az átmenő jelleg dominál, ám a turisták megállítást, szórakozást és pihenését az egyre gyarapodó vendéglátó- és szálláshelyek szolgálják. A falusi turizmus keretében több család is berendezkedett a vendégfogadásra. Darnózseli térsége a Szigetköz biológiailag értékes területe. A hajdani Duna-ág mára Hidegkúti érré szerényült. Egyik medre (nagy kanyarulat) és a Parázsszeg-dűlő határolja a Zseli erdőt (itt folytak honfoglalás-kori ásatások), mely a szigetközi út mellett bújik meg. A szép ártéri ligeterdő (Zseli-Remes) azért érdekes, mert viszonylag kis területen (6,8 hektár) mind a puhafa (tűz, mézgás éger, korai nyár) mind a keményfa (tölgy, kőris, szil) jellemző fajai megtalálhatók. Védett, mert ez az erdőfolt tipikus ártéri keményfa-ligeterdő. Egész Szigetközben, sőt az egész Kisalföldön kizárólag itt található a természetes előfordulású tatár juhar. Az erdőt, mivel ilyen vegetációtörténeti faj-maradványok vannak benne, valószínűleg több ezer év óta nem mosta el az árvíz.

A település hagyományait ápolja az Ószirozsa Nyugdíjasklub Énekkara, valamint a Szigetköz Táncegyüttes. Élő népművész: Sipos Anna csuhéfonó népművész, aki 1986-ban megkapta a "Népművészet Mestere" címet is.